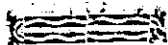

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 11. Aprilisben 1789.

Belső - Környüldállások.

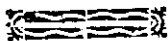
Hogy a' F. Tsászár ottan ottan fenn jár; a' Fő
Hertzeg és Hertzegné frissen vagynak; Hogy
Gróf Hadik és B. Laudon még Bétsben mulatoznak
a' bizonyos. Itt olyan tsendélség vagyon, hogy
némellyek szinte el is felejtkeznek arról, hogy az
1789-dik elztendőben járunk, melyben Oktoberig
tsak alig ha sok *Kronikába* való történetek nem
lésznek. Külömbb külömbb apró hiretskék már is
érkeztenek a' Bánátból, mellyek-szerint ottan ottan
apró tsatázások mennek véghez; de minthogy
Aprilisnek 15-dik napja az a' határ; mellyen a' Re-
gementeknek öszve-kelletik nagyobb hadi-tettekbe

nyomúlni, és ez által úgy ítéljük, hogy leg-ottan nagy próbákhoz-is kezdenének, várakozzunk — a' rossz hírek akár mely későre jönnek elég idején jönnek, a' jók pedig későre is jóknak maradnak. — Ha a' házugságtól nem félnénk, tsak ki-mondanok, mit beszéllenek némellyek Bétsben t. i. hogy *Románzov* a' maga Táborát bizonyos titkos alkudazások által tsak nem egészen el-velztette; de ennek házugságnak kellett lenni; mert ha ez úgy volna, a' mint ezt beszéllek, nagyobb harang volna ezen hírek a' nyakán. — Hogy *Gróf Hadik* és *Báró Laudon* még a' Táborhoz le-nem indúltanak azt mondják lenni okának, hogy egy Békelséget hozó Kúriert várnánk, és míg a' meg-nem érkezik, addig ezek közül edgyik sem fogna meg-indúlni. — *Voyna* a' Lengyel Közönséges-társaság' Helytartó Követje Bétsbe meg-érkezett, és a' múlt Vasárnap vala elébb ő Felsőge előtt. — A' Konstantinápolyból jött Levélből érjük, hogy midőn a' Szultánnak meg-ment volna a' hira, hogy a' Lengyelek Követet küldének a' Portához, rend-kivül való öröme vala, valamint a' Szultánnak úgy az egész Diványnak, és leg-ottan yahátsot is tartának, hogy a' Portá-is a' Lengyelekhez Küvetet küldene; mi lett belőle? még eddig nem tudjuk — a' Lengyel Követ a' Portához el-ment. — Tsch és Morva-országok felől azt írják némely Német Levélök; hogy itt a' ki-trómbitált dolog tsendelségben fogna maradni, és hogy már jönnek-is némely Tisztek és Batalionák-vízszá; de erről meg-valjuk, hogy mi semmi bizonyost nem tudunk; sőt még a' nagyobb emberek-is ezt mérnek mondani magok-felől. — Az Oláh-ország-

országból jött Lévelek - szerint az iratik némely Ujság Levelekben, hogy a' múlt hónapnak 15. - dikén Bandernek ostromához kezdettének volna — mi ezt sem hiszszük. — Midőn ő Felsége nem régiben magát terhesebb nyavallyák között érezné, 10 napok alatt egymás után 2 Kurirok menének nagy fietséggel *Florentziába*; a' honnan azt reméljük, hogy a' *Toskánai Leopold* Hertzeg minden órán Bétsben léfzen, és mig ő Felségének jobb egészsége nem léfzen, addig Bétsben fogna maradni. — Nints annál tsudálatosabb dolog, hogy ezen rettenetes környülállások között semmi Europai Ujság - Levelekben tsak egy valamire való történetről-is emlékezet nintsen; mellyet már vagy meg-ne irtunk volna, vagy kézzel fogható hazugság ne - volna. Illyenkor tsak kéntelen kötelefségből írjuk a' Kurirt, és nem tsuda hogy izetlen az Ujság, mint a' szerelmes Szakátsné levelese.

Unghvárról írják, hogy itten ő Felségének Neve - napját nagy pompával 's örömmel töltötték. Már az előtt való estvén mind a' Püspök Ur ő Excellziája Palotája, mind pedig a' Nevendék Papok háza, és a' jelesebb épületei a' Városnak égő lámpásokkal kellemetesen voltak megvilágosítva. Mártziusnak 15. dik napján *Bátsinszky* Püspök Ur ő Excellentiája Fejedelmünk Szerentsés hozfzias éltéért maga tette az áldozatot a' nagy Templomban, mellynél mind Fő - Ispány *Rosenfeld* Ur, és az Adminisztrátor *Tsató* Ur; mind pedig a' két Vice Ispány Urak, és az All - Törvény - Táblának Tagjai, az egész Papi - Rehd és az arra menendőknek,

nem külömben a' tanuló Ifiúságnak Sergével edgyütt meg-jelentek. A' szolgálat alatt valahányszor a' Pöspök Ur ö Felségéért könyörgését el-énekelte, annyiszor a' mozsár ágyukat-is ki-sütögették. Az Isteni szolgálat után meg-vendégelte a' Fő-Ispány Ur a' meg-nevezett Királyi Tifztségben lévő Uraságot, és a' nagyobb Nemefséget. Midön az ebéd alatt egynéhányszor meg-zendülne a' Palota az ebédlő Uraknak köz-kivánságokkal, 's közöntésekkel, a' mozsár ágyukat a' közönséges örömeek jelül újra ki-sütögették. Ezt a' többi Sokaság áldásaival követvén, felette igen örült, hogy ez a' nap Fejedelmekhez való szzereteket a' maradékoknál-is kelemetes emlékezetben fogja hagyni.

Két igen jeles történet.

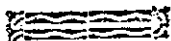
Frantzia-országban Párisban el-megy ez előtt egynéhány esztendőkkel egy Afzszony a' Bolondok Klastromába, és a' Gondviselő Urral meg-edgyezik, hogy az ö Testvér Bátyját, ki már egynéhány esztendőtől fogva bolond, és most Kalmárnak; majd jó kövekkel kereskedőnek 's másnak tartya magát vitesse-bé a' bolondok-közé, és egy fertály esztendőre meg-is fizet érette előre — meg-mondja hól volna a' Szállása, és mely órában küldenének utána. El-jönek a' rendelt órán a' bolondot bé-vinni kívánó emberek, 's mond az Afzszony: Varakozatok, mingyárt el-hozom a' Bátyámat; de mihelyt velem bé-érkezik tsak fogjátok-meg és vigyétek akár mit mond; mert már ezzel erőszak-nélkül semmire sem mehetünk. Illyen rendelés után el-megy az

Afz.

Afzszony egy drága kövekkel kereskedő Bóltoshoz, meg-alkufzik 10-ezer forintára afzszonyi ékelséget, és egy iskatujátskában kezében vévén, mond a' Bóltosnak, hogy menne vele, és a' Szállásán fogná kifizetni: a' Bóltos el-megy az Afzszony után, 's mi-helyt az Afzszony Szállásába érkeznek, a' Bolond után várakozott izmos legények tsak meg-kapják a' Kalmárt 's vinni kezdik. Ez eleget lármáz, hogy ő Kereskedő s. t.; de ez semmit nem használván néki, bé-rekefztik a' Bolondok közé; az Afzszony pedig az alatt elébb áll a' 10 ezer forintot erő dolgokkal 's máig-is oda van.

Eppen chez hasonló-képpen jára a' múlt Szeredán Bétsben, egy ilyen drága köves portékákkal kereskedő ember. A' *Fejér Ökör* Vendég-fogadóba jő dél előtt egy palzamántos köntösü tseléd, és nagy liettséggel egy Bárónak Szállást kér, mely 3 szobákból állyon; mert így szól: a' Báró 3 óra alatt meg-fog érkezni. A' szobákat el-készítik és várják a' Bárót a' *Kelnernek*. Egykor meg-érkezik egy hatalmas tzifra ember gyalag; kérdi mérgesen a' Kelnert, ha vólnának-é néki itt szobái előre rendelve? Igen-is Nagyságos Uram, felel a' Kelner ezek azok. Hogy nem! mond a' Báró, én a' *Fejér Ökörbe* patantsoltam, a' magam szállásomat, 's az az átkozott *Postillion* az *Arany Ökörbe* vitt, és onnan gyalag kelleték ide jönem. Minekutánna így morgalódnék ezen Báró, bé-vezeti a' *Kelner* a' szobákba, és a' Kóltsokat által-adja. Kérdi a' Báró a' Kelnertől vagynak-é itt drága kövel kereskedők; mert a' Feleségemnek akarnék holmi fülbe-függőket;

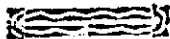
Idénél, mellyel az *Archipelagutba* akartak
 , sőt közönséges Levelekből is olvashatni,
 ezek is a' Portának megnyitáskor egytűhany
 cket magok számokra akarták foglalni; az
 Hajós - sereg a' Svédok miatt nem mehet a'
 p - Tengeren; tehát az Oroszok helyett Spanyol
 sereg fogna az *Archipelagutba* hajóközni, és
 mondják, hogy az Orosz Tsátsárné azért kul
 vólna már most *Najzsaat* Spanyolországra,
 a' Spanyol hajós sereget vezérelje -- és csiók
 hogy ezen útnak más tzeja nem lehet. -- Mar
 nak 15-dő nappán, azt írják Stokholmdól, egy
 tekintetu Lengyel érkezék ott, ki megérke
 után leg-ottan a' Királyhoz mentén, minék
 ny azzal 3 órákig beszéllet volna, más nap
után Kantzellariójában trógalmatos beszélt a
 Altának, és leg-ottan a' Királyok hádjetele
 tól máig sem tudják honár a' Császársághoz
 lokon, hogy a' Lengyelék a' Svéd Udvarral
 vettségbe léptenek, mely tróvettséghez még ma
 b Udvarak is fogának állani. -- A' Kálta táb
 r képest, a' hadi kezeletök által nagyobb mért
 ben nem folynak, most Svéd és Lengyel sereg
 n. Addig vannak hetiken a' renet bonyolalt,
 Kálta azt halák egyet, hogy a' Kálta táb
 r a' Lengyel amott a' t. -- A' Svéd Hátszereg
 Artzának 15-dőkné meg kérték a' Svéd és a' Sze
 ren lévő Seregek Arzágosát, és az Sereg vő
 nye. -- Az Orosz hajós sereget *Arzágos* hely
 os helyett vezérelje. *Arzágos* pedig a' Svéd sere
 g békén indít *Arzágos* az *Arzágos* táb
 r vizála.

nyak és kar ékecségeket vásárolni; Igen-is vagynak, mond amaz — No-tsak hívjátok-el a' leg-gazdagabbikot, hogy vásároljak. El-megyén a' Kelnerrrel egy szörnyü poszomántos köntösü Inafsa a' Bárónak, 's el-hoznak egy Kereskedőt szörnyü drága portékákkal — bé-megy a' Báróhoz — a' Báró 2550 forintárra jószágot meg-alkuszik — és az alkú közben bé-szóllal egy más szobába a' Feleségihez: (nem vólt senki abban a' szobában) Nó szivem! tettik néked ez? A' Kereskedő abban a' szobában maradván, mig Feleséginek-is a' Báró meg-mútotná a' vásárlott jószágot — várakozik — várakozik a' Báró után; de hogy tsak nem jő visszsa, bé-tekiint a' Kereskedő a' más szobába utánna, 's hát senki fints ott; tsak a' hült nyoma a' Bárónak — egy más ajtón el-illantott a' drága portékákkal, 's máig se tudják ki vólt. Ez a' múlt Szeredán, esett valóságos történet.

Páris. — Hertzeg *Nafszau*, az ellenséges Orosz hajós Hadi-Seregnek vitéz Vezérje a' múlt hónapnak 12-dikén Párisba meg-érkezett, és tsak 2 napokig mulotván itten, nagy sebességgel Spanyol-országba indúlt. Ezen nagy Tengeri Vezérnek a' mostani környülállások között lett Párisba való érkezése, a' Frantzia Potitikusokat gondolkozásba ejtette. Mit-tsinál *Nafszau* Spanyol-országban, kire az Orosz Hajós-seregnek most olly nagy szüksége vagon? minden ezt tudakozta egymástól. Egy mostani környülállásokhoz alkalmasint értő Politikusról azt beszélik, hogy ez ki-találta vólna tzelját; mely e' vólna: A' Spanyolok egy Hajós-serget készítettek

nek *Kádixnál*, mellyel az *Archipelagusba* akarnak menni, sőt közönséges Levelekhöl is olvashatni, hogy ezek is a' Portának megnyirálakor egynéhány Szigeteket magok számokra akarnának foglalni; az Orosz Hajós-sereg a' Svédok miatt nem mehet a' Közép-Tengeren; tehát az Oroszok helyet Spanyol Hajós-sereg fogja az *Archipelagusba* hajózáni, és azt mondják, hogy az Orosz Tsászárné azért küldötte volna már most *Naszszaut* Spanyol-országba, hogy a' Spanyol hajós sereget vezérelje — és erősitik, hogy ezen útnak más tzielja nem lehet. — Mártziusnak 1-ső napján, azt írják Stokholamból: egy nagy tekintetű Lengyel érkezék ide; ki megérkezése után leg-ottan a' Királyhoz menyén, minek-utánna azzal 3 órákig beszéllett volna, más nap a' *Státus* Kantzelláriájában szorgalmas munkát tapasztaltanak, és leg-ottan 2 Kurirok küldetének-el; kikről máig sem tudják hová? és miért? Azt itélik sokon, hogy a' Lengyelek a' Svéd Udvarral szövetségbe léptenek, mely szövetséghez még más több Udvarak is fognának állani. — A' Kitsin erőhöz képest, a' hadi-készületek soholt nagyobb mértékben nem folynak, mint *Svéd* és *Lengyel-országban*. Addig várjuk Bétsben a' remélt Békességet, míg csak azt haljuk egyszer, hogy a' Török itt van! a' Lengyel amott! s. t. — A' *Svéd* Hajós-sereg Mártziusnak 15-dikén már készen állott; és a' szárazon lévő Sergek *Norvégia*-felé húzzódnak vala öfzve. — Az Orosz hajós-sereget *Orlav* fogja *Naszszau* helyett vezérelni. *Potemkin* pedig Aprilisnek 15-dikén indúlt Pétersburghól az *Otzakovi* Táborhoz-vissza.

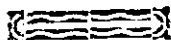
A' Pesti Ujságból szóról szóra.

Nagy-Váradról Mártz. 27-dikén: „Itten a' közelebb múlt napokban két nevezetes dolog adta-elő magát. Első ez: Edgy mellye fájós és köhögős Sufzternél fordúlt-meg egy hafanló-képpen beteges Német katona, és ez, a' köhögős Sufzternek az ígérte: hogy a' mellyét helyre-fogja hozni, a' Sufzter azt ígérte viszont: hogy ő azon jó téteményt egy pár Stüblivel fogja meg-hálálni. Az edgyefség ekképpen meg-lévén, víz a' Német katona egy üveg orvofságot a' *Patiensénck*, és mitsoda mértékkel éljen vele, meg-mondja. Hafznált-is valamit az Orvofság; de a' Sufzter még-is hathatólabb erejű Orvofságot kívánt. Vízzen neki az említett Doktora meg más két üveggel-is, és hogy éljen velek, reá parantsol a' betegre. Ugyan ezen a' napon estve edgy idegen ember zörget a' Sufzter ablakán, és minekutánna a' nevét meg-kérdette, meg-intette a' beteget: hogy minthogy a' felsőbb tilalom ellen katonától vásárlott, más napra az áristomba-menésre készen tartsa magát. Meg-ijedt a' szegény beteg, és a' más napot nagy félelemmel várta, szüntelen rettegett a' fenyegetésnek következésétől. Az alatt jön egy Káplár két köz-legénnyel, a' kik ötet áristomba kísérik. A' Sufzter ajánlja magát, hogy meg-adja az Orvofság árrát, tsak áristomba ne-vigyék: a' Káplár reá áll, ugy-is azt mondja utóljára-is tsak a' lenne a' vége, az Orvofság árra 8 f. 44 kr. A' Sufzter ezt a' Summát ki-fzámlálja, és *Quietántziát* kér rólla. A' Káplár ad neki, és ekképpen meg-is intette: Látod ezt a' pénzt most hogy kell el-veztened, mászfzor ne-hidj olyan könnyen a'

a' katonának. Ezzel a' Káplár el-ment, és a' pénzt el-vitte. Ekkor kezdett a' Sufzternek a' szeme felnyilni a' Káplár utolsó szavaira, és azután minjárt kereste a' maga vólt Doktorát; de sem azt, sem a' Káplárt meg-nem esmérheti: mert olyan nevü katoná nints-is itten, mint a' ki magát a' *Quietántia* alá írta.

A' másik ez: hogy egy *Apátiba* való *Pénzes* nevü jó Paraszt Gazda bé-jött a' napokba borokat vásárolni. Mikor már a' szekere meg-vólt rakva, által ment a' hidon, hogy a' túlsó részén a' mingyárt ott lévő bor-házban egy régi jó-akarójával edgyütt, a' kire most véletlenül találkozott, egy ittze bort meg-igyon. Vólt a' derekára kötve valami 300 forint. Addig ifzogattak egymás barátságáért, hogy azonban estve lett, igen nagy setétség ereszkedett és első-is kezdett lanyházni: hogy ebben a' rút időben bátrabban mehefsenek haza, lámpást kértek magoknak. A' mint a' lámpást-vivő után a' hidon vízszá-felé által-mentek a' hidnak azon részén, a' mellyet most ujra tsinálnak (ámbar az által-járó elég széles) a' szegény *Apáti* ember a' lépést el-tevéstette, a' *Körösbe* belé-esett, és még a' mint a' víz fel-vetette, kettőt hármot kiáltott; de minthogy a' nagy setét éjtszakán senki utánna nem mehetett, mind máig pénzestül edgyütt oda van.

Vukásovits Fő-Hadnagy Urnak Szabad-seregéhez, az egy Svadron Húzfárok, és egy Kompánia gyalogok a' közelebb múlt tsötörtökön Soroksárról Zeng-felé indultak, a' hol a' következő hónapnak elején az egész Szabad-sereggel fognak edgye-

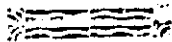

gyesülni. Buda Várának fő-piaztán a' Komendéra-zó Generális Báró *Barkó* Ur előtt tekintetbe vétettek. Az egész Svadron, mely 200 főből áll, akár edgyenként, akár öfzveséggel vévén, szép legénység, mellyet bátran az ellenség eleibe vihetnek jeles vitéz Tisztjeik. A' Svadront vezéri a' Fő-Strázsa-mester *Knezevits* Ur, és alatta két Kapitányok: *Arbánófsz* Ur mint első, és *Szahó* Ur mint második Kapitány. Ezek után két Fő-Hadnagyok *Radivojevits* és *Rájnis* Urak, és *Moska* All-Hadnagy Ur. A' mostan nevezett Tisztek igazi *Márs* tekintetű próbált vitéz Magyarok. Egy Europai Nemzet-is soha nem látott ilyen szép Lovas Szabad-serget, a' milyent *Kukkásovits* vífzen Albániába a' *Skutari* Bala ellen; a' kivel ha szembe-szállhatnak Húszárjaink, meg-fogják esmértetni véle a' Magyar karnak és kardnak erejét és élet. Sokan közzülök esküdtek, hogy ha valahogy külön kaphatják vagy jól megszorithatják, elevenen el-fogják fogni, vagy ha' e' meg-nem lehet, leg-alább ravasz fejét le-szabdalni, hogy az ígért jutalom az övék légyen. A' gyalogok Kompániája fiatal legényekből áll, mellyek, hogy jól rendbe fognak szedettetni, igéri a' hadban próbált öreg Vitéz *Pauzeváln* Kapitánjok.

A' füveg meg-esmérése végett, egy Frantzia menedék Levéllel utazó Orvos, Konstantzinápolyból Febr. 15-dikről ezt írják levelező barátjának: *Otzakovnak* el-vesztésétől fogva a' *Divány* nagyobb betsületben tartja a' Frantzia Követet, hogy sem egy időtől fog-

fogva, és úgy láttzik, hogy a' *Versáliai Kabinetnek* régi barátságát vizsgálva nyerni kívánja; mert a' Frantzia Udvar leg-inkább segítheti a' Romai Császárral való meg-békélést a' fényes Portával. A' *Divánnak* tagjai nem egyszer bánták meg, hogy olly későn az ezüztendőnek utólján indítottak vala hadat az Oroszok ellen, melly miatt ezek időt nyertek a' fel-fegyverkezésre, és *Krimidba* való szállásra. Féltik mostan az *Osmánok* a' Székes fő Városokat is, ha a' *Potemkin* Fejedelem az Orosz Hajós-Seregnek segítségével *Várnának* mestere lehetne. A' Török fő Városnak őtalmára Adrianápolynál egy százas Hadi-sereg fog maradni. Az öreg Kaputány Basa az ő helyre hozott hajós-seregével leg-ottan a' fekete Tengerre fogja vitorlalt botsátani, mihent tudillik a' Tenger le-tsendesedik, hogy *Várnát* őtalmazza. Hajós-serege sokkal számasabb az Oroszokénál; de az Orosz Tisztek jóval okosabbak és tanultabbak, mint a' Törökök, a' kik közzül kevesen tudnak a' *mágnes-tövel* élni.

Olasz-ország. A' Velentzei Dózsénak Jan. 17-dikén történt halála, szokás-szerint, nem elébb mint Mártz. 2-dikán adattatott hírül a' Népnek. A' meghólnak rokoni a' nagy piatzon jelenének meg, hogy a' Népnek szánakozó kiáltását fogadják. Az egész piatz meg-vala telve Néppel, borostyánnal fel-ékesített 100 dereglyékről hallatott a' hajósoknak kiáltások. Egy adott jelre minden Nép tsendesen elfo-
szla, és békével el-távoznak a' dereglyék. A' nagy Tanáts ennekutánna 5 *Korrekto-rokat* és 2 *In-
quisitorokat* választta, a' kikre az alatt az igazgatás

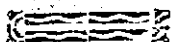
bizattatott. A' meg-hólt Dózsének képe az ő méltóságához illő öltözettel fel-ruházva 5 napok alatt közönséges helyre ki-állittatott, és a' temetés nagy pompával ment-véghez. Mártz. 6-dikán a' nagy Tanács öfzve-gyülekeze egy ujj Dozsének választáfa végett, melly egynéhány napok múlva *Mánin Vitéz* re juta.

Mártz. 6-dikán az ujj Dózsé választatott. Sok Nemesek (*Nobili*) vágyódtak erre a' méltóságra; de mindenek vélekedése ellen *Mánin Lajosnak* juta; ki 1726-ban született, nagy gazdasággal és jeles elméleti tehetségekkel bír. Az ő nemzetsége *Fridálból* származott, a' hól. Grófi nevet visel, és tsak 1651-től fogva áll-fenn Velentzében. *Lajos*, *Manni* Gróf a' múlt században 100-ezer aranyokat költsönözött a' Velentzei Szabad-társaságnak a' Hadi-költségnek pótolására, és hamar megint ugyan azon Summáért az ő fiának *Oktáviusnak* a' Sz. *Márkus* Procurátornak méltóságot vette-meg. *Lajosnak* fel-emeltetése miatt, a' *Mánini* nemzetség a' régi Velentzei nemzetségeknek szabadsághoz egyenlő julsát tarthatja.

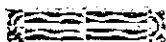
A' választás Mártz. 9-dikén hurré tétetett. Ellvére nagy tántz tartatott, és 10-dikén reggel az ujj Dózsé a' Nép eleibe ki-állott, a' melyhez fordította beszédjét. Ennekutánna a' Városon végig vitétetett, és végre a' leg-öregebb Tanácsosoktól Dózsének koronáztatott. Lakó-házába érkezvén, a' Nép a' nagy Udvarba bocsáttatott, a' mely között uj-pérek öfzogattak kenyérral edgyütt. 11-dikén nagy pompával a' Sz. *Márkus* Templomába méne, ezután három napok által tartott a' közönséges vigáság.

Austriai - Belgium. A' Mecheli Ertz - Püspök és Kárdinális, ő Felségének azon parantsolajára, hogy a' *Löveni* nevendék Papi - társaságnak tanítására menjen, Mártz. 4. dikén ezen következő Levél által felelt: „ Fájdalommal értettem, hogy önnön Tsászári Felségének az én alázatos jelentésem nem tettett; azon szüntelen való foglalatosságok, melyeket a' kezem alatt lévő megyékben Ekkléfiákban tenni tartozom, nem engedik épnékem, hogy *Lövenben* a' Professori tanításra gondot viseljek, sem pedig azon tanítás módjának és Tudománynak tisztaságáról, magam vélekedését a' parantsolat - szerint mind addig nem adhatom, mig nem edgy egész esztendeig azon Oskolai tanítást halgatándanám. De én sokkal szükségesebbnék itélném, hogy minden Oskolai Könyvek Tudós Théologusok által meg - vizsgáltnának; sőt én még akkor sem bátorkodnám az azokról való ítéletet meg - határozni, hanem erre a' Tartománybéli Püspököknek 'Sinatra öszve gyűjtéseket instálom: Sőt ha azok által a' Tudománynak *Orthodoxidja* meg - erősíttetnék - is, még - is én azt soha meg - nem engedhejném, hogy egy olly Théológiai Oskola találtassék, a' mely Világi - igazgatástól függön, és a' Püspökök ezen öket illető justól meg - fosztassanak. Erre nézve nékem tellyességgel lehetetlen, azon Felséges parantsolatnak engedelmeskedni, hogy, vagy magam *Lövenbe* menjek, vagy a' tanulókat oda öszve - gyűjtsem, mivelhogy ezek lel - kem esmérati ellenn vagynak; méltóztassék azért ő Felsége el - hinni, hogy ezen magam meg - határozásától semmi világi - büntetésnek fenyegetése által el - nem

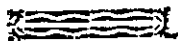
nem állok. “ Midőn ezen Fő-Püspöki Levél, az ottan tellyes hatalommal lévő Minister Gróf *Tranmannsdorf* kezéhez érkezett vólna, Mártz. 7-dikén a’ Fő-Püspökhöz ezen következő Levelét küldötte: — „ Mivelhogy Eminentiádnak lelki-esmérele 1787-dikétől fogva elég bátorságot adott arra, hogy az Ország Fő-uralkodójához példafon vakmerő engedetlen legyen; tehát kétség-kivül arra is bátorságot fog adni, hogy minden hivatalát haladék nélkül le-tégye: a’ mely Hivatal Eminentiádhoz oly kegyetlen völt, hogy vagy Fő-uralkodójához, vagy ahhoz a’ lelki-esmérethez, melytől magát olly vakon vezetetni engedi, hüségtelennék lenni kényszerítette. Eminentiádnak ezen tejendő tselekedete, fogja ő Felségét és az Országot bizonyófsá tenni az iránt; há valyon eddig való maga-viléletében, a’ lelki-esméretnék völt-é valami része? vagy tsak palástoló méntség gyanánt ízolgált. Még ezen tejendő lépésben vagyon az az edgyetlen edgy eszköz, mely által a’ kedvetlenségét el-kérülheti, melyet külömben magára fog vonni az által, hogy a’ ki-rendelt napra *Löwenben* meg-nem jelenvén, engemet az ő Felsége’ parantsolatainak tellyestítésire fog kényszeríteni: azon irózatós parantsolatoknak tellyestítésére, melyeknek környüllálalái éppen olyan példafók, mint az a’ vakmerőség, mely által Eminentiád magát, az ő Felsége igazságának lejendő fel-áldozásra rendelté. “ — A’ Kárdinál és Ertz Püspök ezen Levelét vévén, azon szempillantásban következőleg válaszolt: — „ Midőn én ő Felségéhek ízéljének el-érésére íntézett vélekedéseimet bé-nyújtottam;

nem gondolom, hogy magamot az engedelmezségtől vonogattam volna; a' minthogy hólnap estve, ugymint a' ki-rendelt napon *Löwenben* fogok találni. — (A' többi máskor.)

Tudósítás.

A' melly Magyar Physiologiáról a' leg-közelebb el-múlt esztendőben emlékeztünk, az már egészen kélsen vagyon, és azoktól, a' kik olvasták, nagyon ditsértetik. Ez a' Könyv meg-magyarazza elsöben az egészségek természetét; másodszor elé-adja azokat a' jeleket, a' melyekből meg-lehet tudni, hogy ki egészséges; ki remélhet hosszú életet; és hogy kinek kinek milyoda temperamentuma vagyon; harmadszor meg-mutattya, hogy mi árt, és mi használ minden temperamentomban; és hogy mivel, s mi módon lehessen az egészséget meg-tartani. Ezekből már önként következik, hogy ez a' munka minden embernek igen hasznos, és kedves lehet. — A' Könyv ugyan a' leg-első gondolat-szerint sokkal nagyobb, és drágább lett volna; de azután még is apró betűket, és nagy formát vévén, és a' kevés hasznú dolgokat is szorgalmatosan ki-hagyván úgy meg-ölsöült, hogy már most minden Olvasó reája egy forinton és öt garáson könnyen szert tehet. Találtatik pedig ez a' Könyv Pesten az Univerzitás piatzán Nro. 397. a' *Weingánd* Ur Könyv-áruló-műhelyében; Polonyban pedig *Patzkó Ferentz* Könyvnyomtatónál.

Tudósítás.

Minekutánna N. Torda-Vármegyében Torda M. Várofsában lakó *Pávai Sámuel* Hites-Feleségétől *Pétsi Susánnától* már 5 ezrtendőktől fogva hitetlenül el-hagyattatott volna, All-Torda és Arannyos-Székel edgyesült N. *Kolos-Vármegyének* All-Törvényes Széke által adatik kinek kinek tudtára, hogy ezen hite-szegett *Aszfzonymnak* visszajövésére az igazság-törvényes úttyán háram határok tétettettek; u. m. Aprilisnek 1-ső napjától fogva utolsó Juniulig. — Első Juliustól fogva ugyan azon hónapnak utolsó napjáig, és — Első Augustustól fogva utolsó Augustulig 1789-ben; mely idő alatt ha *Pétsi Susánna* meg-nem jelenéndik vagy magát nem-jelenti; jelen-léte nélkül-is a' Törvény-szerint fognak ő kegyelmével bánni. A' N. *Kolos-Vármegyei* All Törvényes-székből Kolosvárt 23-dik Mártzy 1789. Báró *Josintzy Sándor* s. t.

Pro Nota: Az efféle Tudósításokat nekünk közönségelsé tenni első kötelelségünk; de azt senki se remélje, hogy a' Kurir-nyomtató Lovának száját úgy fel-kötötték volna, hogy annak-is edgyet edgyet harapni tellyefséggel szabad ne volna. Az efféle Tudósításokért mindenkor 2 r. for. szoktanak bé-küldeni, mellyet a' F. Kamara-is eddig mindég meg-fizetett; külömben, ha ezen első kötelelségünk el-múlhatóvá talál lenni, senkitől se vádaltathatunk.

A' jövő Szeredán itthon marad a' *Kurir*.